



Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Danmark under verdenskrisens åg

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1931

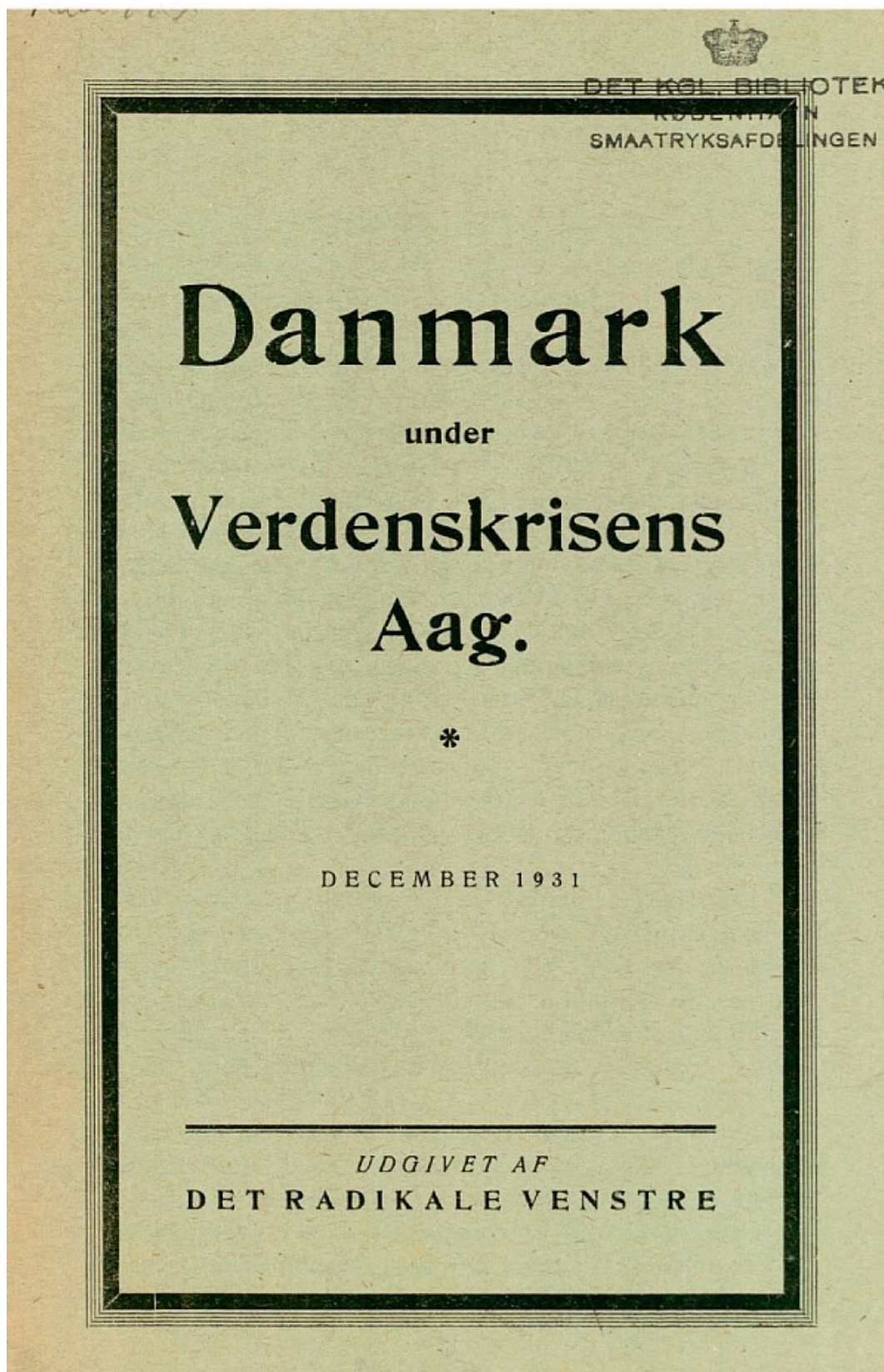
Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret



Krisens Karakter.

Den økonomiske Krise fra 1926—28 var en særlig dansk Krise. Den fremkaldtes ved den pludselige Kronestigning. Den omfattede alle vore Hovederhverv, den bragte Stigning i Gælden til Udlandet, Tilbagegang i Produktionen, stor Arbejdsløshed.

Den nuværende Krise er et Led i en Verdenskrise; den er kommet til os udefra ved Prisforskydninger, paa hvilke vi ingen Indflydelse har kunnet have. Den omfatter de fleste Steder i Udlandet alle Hovederhverv.

Indtil den sidste Tid har imidlertid denne Krise ikke svækket Danmarks økonomiske Stilling udadtil. Gælden til Udlandet er ikke forøget; til Trods for, at Pristallet for vore Eksportvarer er lavere end for vore Importvarer, er Betalingsbalancen i god Orden, takket være den beundringsværdige Forøgelse af Landbrugets Udførselsmængde. Arbejdsløsheden er betydelig, men er dog mindre end i tidligere Kriserperioder og meget mindre end i de fleste andre Lande. Landets samlede Produktion er ikke formindsket, tværtimod forøget.

I Byerhvervene er Krisen endnu ret begrænset. Den vilde være kommet, hvis vi i Foraaret havde faaet en stor Arbejdskamp. Fortsætter Krisen ude i Verden, vil den til sidst ogsaa naa vore Byerhverv, men hidtil er det som Helhed ikke sket, om end Skibsfarten og Maskinfagene allerede nu har meget vanskelige Forhold, og Byggeriet trues af de seneste Begivenheder.

Den danske Krise har langt overvejende været en Landbrugskrise. De faldende Priser har bragt vore Landbrugere et stort Tab i Forhold til Aarene 1929 og 1930. Det klareste Udtryk derfor er Tilbagegangen i Overskudsudførselens Værdi. Denne opgøres ved fra Værdien af udførte Landbrugsvarer at trække Værdien af de til Landbruget ind-

førte Raaprodukter. I 1929 og 1930 var denne Overskudsudførelse hvert Aar godt 900 Mill. Kr. I 1931 har der i de tre første Kvartaler været en Tilbagegang paa ca. 100 Mill. Kr., for hele Aaret vil det da blive omkring 130—140 Mill. Kr.

Alt i alt er der da en betydelig Tilbagegang for Landbrugerne. Da det danske Samfund hidtil ikke har tabt Penge overfor Udlandet eller indskrænket Produktionen, maa det, Landbrugerne er gaaet tilbage, være kommet andre til Gode. Ved Landbrug ernæres c. 30 pCt., ved andre Erhverv c. 70 pCt. af Befolkningen. Indenfor de 70 pCt. maa det antages, at Hovedfordelen vil tilfalde dem, der ejer de 9—10 Milliarder, som vore Erhverv skylder til danske Borgere, og hvoraf der ialt betales 5—600 Millioner Kr. i Rente.

Regeringens Kriseforslag.

Den af Ministeriet gennemførte Kriselovgivning bygger paa den Kendsgerning, at Krisen endnu i det væsentlige er begrænset til Landbrugserhvervet, medens betydelige Dele af de andre Folkegrupper har draget Fordel af Prissaldet. Derfor er det retfærdigt, at der ved Statens Hjælp flyttes Værdier fra dem, Udviklingen har begunstiget, til dem, der har lidt under Forholdene. Dette er ikke Almisse; det er en Støtte, det ramte Erhverv har naturligt Krav paa, ikke mindst fordi Landbruget ved dets Produktionsforøgelse har holdt det samlede Samfunds Økonomi oppe. Og derfor er det muligt at skaffe de fornødne Penge til Hjælpen. Naar Krisen i lige Grad ud til alle Folkegrupper, da vil der ikke længere være de samme Muligheder, ligesom der da heller ikke vil være samme Retfærdighed i at hjælpe en enkelt Gruppe.

Ministeriets Forslag, saaledes som det ændredes efter Forhandlingen med Husmandsorganisationerne, gik ud paa, at der i Aaret Oktober 1931 til Oktober 1932 stilledes

30 Millioner Kr. til Raadighed til Støtte for de Landbrugere, der er bragt i vanskelig Stilling ved Krisen. Støtten skal fordeles saaledes, at der ydes 2 pCt. af det Beløb, hvormed den samlede Gæld overstiger den Formue, vedkommende efter Skatteopgørelserne har, for saa vidt de 30 Millioner forslaaer dertil, og saaledes at den enkelte ikke kan faa over 2000 Kr. Dog ydes de 2 pCt. ikke af Gæld, som gaar ud over Ejendommens Værdi sammen med Inventar og Besætning. Det ydede Beløb anvendes til at betale Skatten, og i de mange Tilfælde, hvor Støtten er større end alle Skatter tilsammen, til at betale en Del af Renterne. Pengene skulde skaffes ved 10 Millioners Besparelse paa Militærudgifterne, 8 Millioner Kr. tilvejebringes ved Tilbagevenden til den i 1922 indførte Formuebeskatning med Opgivelse af den Skattelettelse for de rigeste, der indførtes i 1927, samt 12 Millioner Kr. ved Tillæg af et Kvartals Indkomstskat for Indkomstskatteydere med en Skatteindkomst over 5000 Kr.

De 30 Millioner Kr. ydes da ikke forskelsløst til alle Landbrugere i Forhold til deres Ejendoms Størrelse. Dette vilde betyde, at de største Ejendomsbesiddere, der ofte sidder med stor Formue, vilde faa langt den største Del af Beløbet.

Den foreslaaede Hjælp vil naa ud til omkring $\frac{2}{3}$ af alle Landbrugerne. I en Kommune, hvor Opgørelse er sket, er det 84 pCt. af alle, i en anden 67 pCt.; det skifter med Velstandsforholdene i Kommunerne. Den vil blive ydet til dem, der har stor Gæld, fordi de har maattet sætte Bo i den Tid, da Pengenes Værdi var meget lav eller som i den dyre Tid har bygget eller anskaffet Driftsmidler og derved paadraget sig stor Gæld.

Kriseforslagets Modtagelse.

Det var naturligt, at Regeringen forelagde sit Kriseforslag for Landboforeningerne og Husmandsforeningerne,

der sammen havde henvendt sig til den. Husmandsforeningerne gav ubetinget Tilslutning; stillede kun nogle Ændringsforslag, som Ministeriet optog. Landboforeningerne stillede sig derimod ganske afvisende, det var øjensynligt, at deres Ledere: d'Herr. Hauch og Pinstrup ikke vilde have nogen Forstaaelse med Ministeriet. Da de sjællandske Landboforeningers Formand, Hr. Tvedegaard, viste Tilbøjelighed til at træde i Realitetsforhandling med Ministeriet, vistes han skarpt tilbage af de andre.

Landbrugernes Sammenslutning anbefalede Forslagenes Gennemførelse.

Derimod satte den langt overvejende Del af Venstre og nogle af de Konservatives Aviser ind med de voldsomste Angreb, saa snart Forslagene var kendt. Venstre bebudede Modforslag, angreb overalt paa det skarpeste. Under disse Forhold var der ikke saadan Udsigt til hurtig Gennemførelse, at en Sommersamling af Rigsdagen kunde anses for begrundet. Hr. Christmas-Møller talte derom nogle Gange, men Partiet foretog ingen Henvendelse til Regeringen derom. Venstres Aviser gik til at begynde med imod Christmas Møllers Krav. Senere agiterede de derfor, men Partiet stillede intet Krav derom.

Ministeriet ansaa det for ønskeligt, at Kriseforslagene kunde blive behandlede før Finanslovsdebatten. Derfor indkaldtes Rigsdagen til den 24. September. Foreløbig syntes der ikke at være Udsigt til Resultat. Venstre søgte at benytte Krisen til at gennemtvinge Krav, som det vidste, at Folketingets Flertal og Husmændenes Foreninger er imod. Det vilde bøje Flertal og Ministerium ind under sin Vilje; ellers skulde alt standses uden Hensyn til dem, der led under Krisen. Foreløbig syntes de at kunne gøre Regning paa de Konservatives Medhjælp til denne Visnepolitik. I hvert Fald viste overmodige Taler af d'Herr Madsen-Mygdal og Krag, at det vilde være umuligt at naa en Overenskomst med Venstre. Dette tænkte kun paa at pleje sine partipolitiske Interesser.

Den vedtagne Krisehjælp.

Da det havde vist sig, at Forhandling med Venstre var umulig, kom det til en Forhandling mellem Ministeriet, Flertalspartierne og Det konservative Folkeparti.

Det lykkedes herved at opnaa Forstaaelse, og 3 Uger efter Rigsdagens Sammentræden kunde saaledes Kriseforslagene vedtages af begge Ting.

Selve Krisehjælpen blev som foreslaaet af Ministeriet. Dog tilføjedes det, at hvis Gennemsnittet af Ugenoteringerne for Smør og Flæsk i Aarene 1932—36 ligger mindst 30 pCt. over Noteringen i andet Halvaar 1931, da tilbagebetales Beløbet i Aarene 1937 og 1938. Personer, hvis egne Fejl er Aarsag til deres Vanskeligheder, kan Kommuneraadet unddrage Hjælpen, dog saaledes at de kan appellere til Landbrugsministeren. Denne Bestemmelse er blevet kritiseret stærkt af Venstre, til Trods for at just Venstre under Forhandlingen om Kriseforslagene har klaget over, at man vilde yde Pengene i Flæng uden Hensyn til, om vedkommende selv havde bortødslet deres Formue.

Krisehjælpen træder straks i Virksomhed, og den første Udbetaling finder Sted nu i Oktober Kvartal. For alle, der er virkelig vanskeligt stillede, betyder den fuld Skattefrihed i dette vanskelige Aar, for mange desuden Støtte til Rentebetaling. Dernæst opnaas det, at Kommunerne faar Sikkerhed for at faa de fornødne Beløb ind, saa der ikke bliver Nødvendighed for nye Paalæg, som ellers kunde befrygtes under de nuværende Forhold.

Til den øvrige Hjælp føjedes et Statstilskud paa 3 Mill. Kr. til Nedbringelse af Amternes Sygehusudgifter med indtil en Tredjedel. Derved muliggøres en anseelig Nedsættelse af Ejendomsskatterne paa Landet.

Dækningslovene.

Det var givet, at der maatte skaffes Dækning for de Tilskud, Staten efter de vedtagne Love kommer til at udrede. Det er af den yderste Vigtighed, at der holdes Balance paa Statens Budget. Uroen i andre Lande er stærkt forøget ved Budgetunderskudene. Disse er nu næsten overalt store. I De forenede Stater, Tyskland, England er der Milliardunderskud. Selv et Land som Holland staar overfor et Underskud paa 150 Millioner Kr.

I Danmark har der i Stedet været Overskud. For Finansaaret 1930—31 er der et Overskud paa 26 Millioner Kr. paa Driftsregnskabet. Der har kunnet afbetales 40 Millioner Kr. paa Statsgælden. Ogsaa for 1931—32 er der Udsigt til Overskud. Og det samme gælder Finansaaret 1932—33 forudsat at ikke Valutasvingningerne omstyrter alle Beregninger. Ved forskelligartede Besparelser er det lykkedes at bringe Budgettet ned under 300 Millioner Kr., medens det i det sidste Aar har ligget omkring 325 Millioner. Overskudet i Aar naas til Trods for, at der ekstraordinært ydes Kommunerne et Tilskud paa 10 Millioner Kr.

Men det var klart, at skulde der udover de sædvanlige Udgifter skaffes 30—40 Millioner, da maatte der tilvejebringes Besparelser paa Militærudgifterne og øget Indtægt.

Venstre afviste skarpt Forslaget om midlertidig Besparelse paa Militærbudgetterne. Ved et Forlig med de Konservative kunde man ikke regne med at naa stor Nedsættelse af Militærudgifterne. Det er for de fleste kommet som en Overraskelse, at det er lykkedes at faa dem med til en Nedgang paa 2,3 Millioner. Næsten lige saa overraskende har det været, at de i Modsætning til Venstre tiltraadte Forhøjelsen af Formueskatten med c. 2 Millioner Kr.

Hovedbeløbet 17,2 Millioner Kr. skal imidlertid skaffes ved at opkræve en Tillægsskat til Indkomsskatten paa en

Fjerdedel af den sædvanlige Indkomstskat. Fritagne er dog alle, for hvem Aarsskattebeløbet til Staten ikke udgør over 12 Kr. Dette vil sige, at alle, hvis skattepligtige Indtægt er under 1250 Kr., er helt fri. Det vil sige, at Ugifte, der ikke har omkring 2000 Kr., Gifte, der ikke har omkring 3000 Kr. i virkelig Indtægt, regelmæssig vil være fri.

For mindre Indtægter og Mellemindtægter drejer det sig om meget beskedne Beløb.

For en skattepligtig Indtægt paa 5000 Kr., svarende vel til 7000 Kr. virkelig Indtægt, bliver Tillægget ialt 33 Kr., for en skattepligtig Indtægt paa 10000 Kr., svarende til c. 12000 Kr. virkelig Indtægt, bliver det 103 Kr. Det er meget mindre end de paagældende Skatteydere har sparet ved det Prisfald, der har fundet Sted.

Til de her nævnte Beparelser og Forhøjelser af Indkomstskatten føjedes Forhøjelse af Benzinafgiften, c. 6 Millioner Kr., Ølafgiften c. 3,7 Millioner, Silketold 1 Million, Æbletold 1,5 Millioner fordelt paa to Aar.

Forinden Benzinafgiftens Forhøjelse ved Forliget med 2 Øre pr. Liter var der i Rigsdagen saavel af de Konservative som af Venstre stillet selvstændige Forslag om en Forhøjelse af 3 Øre pr. Liter.

Hvorledes virker Hjælpen i Forhold til Ejendomsskatternes Halvering?

Landbrugets Ejendomsskatter beregnes nu til c. 53 Millioner Kr. aarlig til Kommune, Amt og Stat tilsammen, medens Ejendomsskatterne paa den øvrige Befolkning udgør c. 50 Millioner Kr. Nedsættelsen af Ejendomsskatterne til det halve for Landbrugerne vilde da kræve et Beløb næsten lige saa stort som de 30 Millioner Kr., der foreslaas ydet efter Regeringsforslaget. Men Fordelingen vilde blive en helt anden. — Nogle Eksempler viser det:

	Værdi af Ejendomme m. Besætning og Inventar	Formue efter Skatte- skema	Gæld af alle Arter	Lettelse eft. Regerings- forslaget	Lettelse ved Ejendomsskat- ternes Halvering
Gaard	41000	0	43000	820	233
Gaard	49000	15000	34000	380	265
Gaard	49500	63000	0	0	254
Hus	17000	0	23000	340	85
Hus	9220	0	10000	184	46

I en Kommune med 100 Landbrugere har af disse 48 ingen Formue. Disse 48 vilde ved Halvering af Ejendomsskatterne faa ialt c. 3400 Kr. eller 71 Kr. til hver; de vil ved Regeringsforslaget faa ialt 16800 Kr. eller c. 350 Kr. hver, med andre Ord fem Gange saa meget. De vil faa Beløb, der virkelig betyder noget for deres Stilling.

Derimod er der i samme Kommune 4 Mand, der tilsammen har en Formue paa c. 560000 Kr. De faar ved Halvering af Ejendomsskatterne c. 3700 Kr. eller mere end de 48, der ingen Formue har. De maa efter Regeringsforslaget nøjes med 1360 Kr.

Kronens Værdifald.

Den 21. September meddeltes det, at man i England havde opgivet Sterlings Guldindløselighed, og Sterling faldt derpaa hurtigt med omtrent 20 pCt.

Da henvend $\frac{2}{3}$ af det Beløb, Danmark faar ind ved Udførsel sædvanlig hentes fra England, kunde det ventes, at dette vilde skabe Tvivl om den danske Krone, og at der vilde blive en Tilbøjelighed til at trække Guld ud af Landet. Der blev da ogsaa stærkt Krav om Guld hos Nationalbanken. For at sikre dennes Guldbeholdning udstedte Ministeriet straks Forbud mod Udførsel af Guld.

Det Spørgsmaal rejste sig nu, om det ikke vilde blive nødvendigt at løsne Kronen fra Guldet, hvilket maatte antages hurtigt at medføre, at Kronen faldt med en lignende Procent som Sterling. Hvis ikke kunde det befrygtes, at en Del af de ca. 960 Millioner Kr. Danmark skylder i Ud-

landet, kunde blive krævet hjem, og i hvert Fald vilde det betyde, at Landbruget, der all havde lidt saa store Tab, vilde faa et nyt stort Tab. De Sterling, det fik hjem, vilde jo i Kroner kun have $\frac{4}{5}$ af den tidligere Værdi.

Efter en Uges Forløb traf Regering og Rigsdag Beslutning om at opgive Guldindløseligheden, samtidig med at samme Beslutning var taget i Sverige og Norge. Kronen kom derefter til at ligge i en Værdi svarende til Sterling. Der har været klaget over, at man saa Tiden an i en Uge. Dette er ganske meningsløst. Det var nødvendigt at se, hvorledes Udviklingen var for Sterling, det var nødvendig at se, hvorledes det udviklede sig i vore Nabolande, før man tog den vidtrækkende Beslutning atter at lade Kronen faa skiftende Værdi! Uden Betænkelighed var det ikke at udsætte sig for Bevægelse op og ned, med mere eller mindre Inflation eller Deflation. Det har før vist sig, hvor svært det er at beherske Kronens Værdibevægelser, naar den ikke er knyttet til Guldet. Det danske Erhvervsliv har maattet betale dyrt for de Fejl, der i saa Henseende blev begaaet fra 1920 til 1924, og da Kronen nu løstes fra Guldet, sikrede Regeringen da ogsaa, at Nationalbankens Ledelse ikke efter eget For-godtbefindende kan føre en lignende Pengepolitik igen, ligesom det bestemtes, at de Fordele Nationalbanken maatte faa ved Kronefaldet skal indbetales i Statskassen. Ophævelsen af Guldindløseligheden blev vedtaget enstemmig af Rigsdagen.

Denne Beslutning kan ikke hindre, at vi lider Tab som Følge af Sterlings Fald. Danmark tager aarlig over 800 Millioner Kr. ind i Sterling, det køber i Lande, der har fulgt Møntfaldet, England, Sverige og Norge, kun for 3—400 Millioner Kr. De andre 4—500 Millioner Kr. skal bruges til at købe for i Lande, hvor Mønten ligger fast. Deres Købeevne her er nedsat med 20—30 pCt. Men ved Kroneændringen er det hindret, at hele det nye Tab ramte det i Forvejen saa vanskelig stillede Landbrug. Og nogen

Udsigt er der skabt til at bøde paa en Del af det Tab, Sterlingfaldet bringer os. Det er muligt, at Priserne vil slige noget i England til Gunst for Landbruget. Og det er sandsynligt, at den lave Krone noget vil forbedre Industriens Konkurrenceevne, saaledes at Arbejdsløsheden ikke bliver saa stor, som den ellers kunde antages at blive i Vinter.

Adskillige havde den Opfattelse, at Kronens Værdifald vilde raade Bod paa Landbrugskrisen. Dette var en fuldkommen overfladisk Betragtning. Den lave Krone hindrede kun et nyt voldsomt Fald i Landbrugets Eksportpriser.

I det hele taget er Virkningerne af Kronefaldet langt mere komplicerede og indviklede end de fleste tænker. Visse Industrier, der særlig er udsat for Konkurrence fra de Lande, der har bevaret Guldmøntfoden (som Tyskland, Frankrig, Amerika, Belgien, Holland, Svejts), faar lettere Kaar, andre Industrier, som maa købe deres Raastoffer fra disse Lande, bliver vanskeligere stillet. Ogsaa indenfor selve Landbrugserhvervet er Virkningerne højst forskellige. Jo større en Del af de i Bedriften nødvendige Foderstoffer, der avles paa Ejendommen, des større er Fordelen ved Kronefaldet, og omvendt, jo større Del af Foderstofferne, der maa købes fra Guldlandene, des mindre er Fordelen. Kronefaldet er derfor til størst Fordel for det større Landbrug og til mindre Fordel — ofte til slet ingen Fordel — for det mindre Landbrug.

De stigende Kornpriser er Budbringer om en særdeles ulykkelig Overgangstid for det mindre Landbrug indtil Fedevarepriserne lidt efter lidt tilpasser sig efter Kornpriserne.

De uansvarlige Krav, fra enkelte Sider, om en Sænkning af Kronen, langt under Sterling, er derfor ogsaa dikteret af Storlandbrugets Synspunkter paa kort Sigte og dertil en yderst letsindig Udfordring til England, som det er en Livsbetingelse for Danmark ikke at give nogen Art af Begrundelse for at lægge Told paa danske Landbrugspro-

dukter, saaledes som der allerede i Guldlandene er lagt Hindringer i Vejen for det danske Landbrug under Hensyn til Kronens Fald.

Under Hensyn til alle disse Forhold, maatte det være en af Regeringens vigtigste Opgaver at søge hindret, at den midlertidige Usikkerhed i dansk Pengevæsen kom til at skade dansk Produktion. Dette Formaal har de gennemførte Valutarestriktioner.

Med Kronefaldet kom en ekstraordinær Efterspørgsel efter fremmed Valuta, som ikke skyldtes den almindelige Vareindførsel, men foraarsagedes af, dels at en Del danske Stats- og Kreditforeningsobligationer, der befandt sig i Udlandet, afhændedes paa Københavns Børs, dels at danskø Importører i højere Grad end hidtil maatte betale kontant.

Regeringen gennemførte derefter en Lov, der paa den ene Side sikrer, at Betalingen for de i Danmark solgte Obligationer ikke kan trækkes ud af Landet, og paa den anden Side sikrer, at den udenlandske Valuta, som erholdes for danske Eksportvarer, afgives til Nationalbanken og de Banker denne bemyndiger dertil, og samtidig fastslaar, at denne Valuta forlods skal anvendes til Indkøbet fra Udlandet af de Raastoffer, som Landbruget og de andre Erhverv har Brug for i Produktionen.

Til yderligere Understregning af at den danske Produktions Behov først skal tilfredsstilles i disse svære Tider, er endelig gennemført visse Foranstaltninger til Begrænsning af Indførselen i det kommende Aar af visse Luksusvarer, saaledes: Champagne, Kognac, Likører, Parfumer, Smykker samt de dyreste Personautomobiler.

Arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Lige saa naturligt som det er, at der ydes Støtte til de Landbrugere, der trues med at drives fra Hus og Hjem, lige saa naturligt er det, at der ydes Støtte til de Arbejds-

løse, der er afskaarne fra ved regelmæssigt Arbejde at tjene til Livets Ophold.

De danske Arbejdere har gjort en stor Indsats for at yde deres Kammerater Støtte. Næsten 300,000 Arbejdere er Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne. Deres Medlemsbidrag andrager aarlig c. 20 Millioner Kr.; Stat og Kommune føjer dertil c. 10 Millioner, saa der bliver 30 Millioner til Raadighed. For disse kan der ydes hver Arbejdsløs Hjælp et vist Antal Dage i Løbet af et Aar, i Reglen 70—90 Dage.

Men under de nuværende Forhold gaar mange ledige i længere Tid. Før 1927 modtog disse ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp. Pengene hertil kom fra Arbejdsløshedsfonden, der dels fik Indtægter ved Ydelse af Arbejdsgiverne, dels støttedes af Staten. Ved Loven af 1927 lukkedes af for dette Fond. Ingen skulde have Hjælp ud over den Tid, den regelmæssige Kassehjælp gjaldt. Denne Ordning var ganske fornuftsstridig. Den Ide, man havde, var, at man ved at nægte Hjælp kunde tvinge Arbejdslønnen ned. Fire Aars Erfaringer har nu vist, at denne Plan er strandet uhjælpelig. Det eneste Resultat blev, at Understøttelsen ydedes af Hjælpekasserne i Stedet for af Arbejdsløshedskasserne, eller i adskillige Tilfælde af Fattigvæsenet. Udgifterne blev ikke mindre; derimod blev Fordelingen mere tilfældig, Kontrollen svækket. Lønnen kunde man aldeles ikke paavirke ad denne Vej. Udgifterne flyttedes fra Arbejdsløshedsfonden og Staten over til Kommunerne.

Dette fornuftsstridige System har det nye Flertal stadig søgt at ændre. Foreløbig er dette nu lykkedes for Tiden indtil 1. Maj.

I denne Tid ydes der Arbejdsløse, som har opbrugt deres Kassehjælp, Understøttelse i indtil 70 Dage efter faste Regler. Ogsaa Arbejdsløse udenfor Kasserne kan faa Hjælp, men ikke ud over 70 Dage. Af Pengene, der kræves hertil, yder Kommunerne kun $\frac{1}{6}$, det øvrige Beløb be-

tales af Arbejdsløshedsfond og Stat, hvilket er en stor Hjælp for Kommunerne i den kommende Vinter, hvor Arbejdsløsheden kan ventes at stige stærkt.

Af Reglerne for denne Arbejdsløshedshjælps Ydelse kan iøvrigt anføres, at Hjælpen først kan ydes, efter at vedkommende har været arbejdsløs et vist Antal Dage, og at Betingelsen er, at det konstateres, at vedkommende virkelig er arbejdssøgende og derfor ogsaa er indtegnet som ledig ved det offentlige Arbejdsanvisningskontor. Som Følge af denne sidste Bestemmelse er de officielle Tal for Arbejdsløse i November og December Maaneder steget særlig stærkt. Hidtil har Forholdet nemlig været dette, at et stort Antal af Arbejdsløse fik Hjælp af de kommunale Hjælpekasser, men ikke tilmeldte sig Arbejdsanvisningskontorerne. Dette kan ikke ske efter den nu indførte Ordning. Dette at være Arbejdssøgende er Betingelsen for at faa Hjælp, ligesom Kontrolbestemmelserne er stærkt skærpede. For Arbejdsløse, der ikke er forsikrede i Arbejdsløhedskasser, skal den ydede Hjælp være mindre, end den der ydes de forsikrede, og den kan nedsættes til $\frac{2}{3}$, for unge (under 21 Aar) til Halvdelen, og for Arbejdsløse, som det kan antages, der flytter til andre Kommuner for at opnaa en mulig større Hjælp, er det paalagt Kommunerne at indskrænke Hjælpen til disse Mindstebeløb, ligesom det er fastslaaet, at den, der opgiver det Arbejde, han hidtil har haft, for at faa Understøttelse, hverken straks eller senere kan faa Hjælp efter Loven. Hjælpens Størrelse staar iøvrigt i Forhold til den forsikringsmæssige Hjælp, der ydes i de paagældende Kasser. Den mindste Understøttelse ydes herefter dem, der tilhører Arbejdsmændenes Arbejdsløhedskasse. Den egentlige Understøttelse udgør her 12 Kr. For Arbejdere, der tilhører denne Kategori, men som ikke har været forsikrede, skal Hjælpen altsaa være mindre og kan for de unge gaa helt ned til Halvdelen 6 Kr. I Socialreformen foreslaar Regeringen iøvrigt indført Krisekas-

ser, hvorved ogsaa den ekstraordinære Understøttelse bringes ind under forsikringsmæssige Former.

Det fremføres ofte i den offentlige Diskussion, at England efter den nationale Regerings Dannelse har nedskaaet Arbejdsløshedsunderstøttelserne til et rent Minimum i Sammenligning med Danmark. Paastanden er usand. Efter den skete Nedskæring i England er den ugentlige Understøttelse for ugifte Mænd 14 Kr., for gifte 21 Kr. + ca. 2 Kr. pr. Barn. Hertil kommer at de engelske Arbejderes Kontingenter til Arbejdsløshedsforsikringen kun udgør 40 Kr. aarlig pr. Arbejder, medens danske Arbejdere gennemsnitlig betaler 67 Kr. aarlig. Som Følge heraf er de engelske Arbejdsgiveres og den engelske Stats Udgifter til Arbejdsløsheden af et forholdsvis uhyre meget større Omfang end Forholdet er i Danmark.

Andre Foranstaltninger.

Foruden de Landbrugere som Krisehjælpen giver en virksom Støtte er der andre for hvem den ikke forslaar. Det er dem, hvis Gæld er allerstørst. Der vil til enhver Tid være nogle, som ikke kan klare sig, som kun vilde kunne komme igennem, hvis der altid var Højkonjunktur og maaske ikke endda. Men foruden disse vil der være nogle, som en saa pludselig Krise som den nuværende truer med at slaa ud, skønt de under jævne Forhold kunde være kommet igennem.

Disse vil ofte kunne hjælpes ved Akkord, der fritager dem for en Del af Gælden. Allerede under den forrige Krise stillede det radikale Venstre Forslag om en Lovgivning herom. Den afvistes den Gang men i sidste Rigsdagssamling tog Madsen-Mygdal den tidligere afviste Tanke op og foreslog en Akkordlov. Det grebes øjeblikkelig af Fler-tallet og en Lov derom gennemførtes. Denne blev ufuldkommen, og der er nu gennemført en Forbedring af den, hvorefter Akkordlaanene fra Staten forhøjes, og der gives lettere Adgang til at opnaa en Akkord, idet Kravet om

at Gælden skal bringes ned til 30 pCt., er ændret, saaledes at der her er indsat 35 pCt., foruden at en tilsvarende Del af Kreditorernes Fordringer kan gøres hvilende i 5 Aar, saaledes at denne Del skal betales helt eller delvis, hvis Landbrugets Produktionspriser i dette Tidsrum er steget stærkt.

Endvidere har Regeringen forelagt et Forslag om Ændring i Tvangsakkordloven, hvorefter Pantefordringer i Landbrugsejendomme — bortset fra Kredit- og Hypotekforeningslaan — kan nedskrives under en Tvangsakkord med den Del af Fordringen som ikke mere dækkes af Pantels Værdi. En saadan Ændring, som allerede foresloges af et Mindretal i Kommissionen, der i 1905 udarbejdede Tvangsakkordloven, er en Betingelse for, at denne Lov kan blive brugbar for Landbruget ligesom for de andre Erhverv. Venstre og Konservative har imidlertid hidtil modsat sig Lovforslagets Gennemførelse.

Endelig har Rigsdagen gennemført en Lov om Udsættelse af Tvangsauktioner over Landbrugsejendomme, naar det godtgøres at Skyldneren søger om Akkord eller der indenfor et kortere Tidsrum er Udsigt til en Bedring af hans økonomiske Forhold.

Dernæst vilde Gennemførelsen af Regeringsforslagene om Fortsættelse af Jordudstykningsloven og om en bedre Ordning af den sociale Lovgivning være af stor Værdi. Der er nu i Jordfonden omkring 100 Millioner Kr.; Renterne deraf, ca. 5 Millioner Kr. aarlig, er paa Forhaand bestemte til Udstykning. Ikke desmindre hindrede Landstinget i Fjor saadan Anvendelse deraf. Jordfonden laasesedes foreløbig inde paa samme Maade som i 1927 Arbejdsløshedsfonden. Dette er under Krisen til stor Skade ogsaa for Jordsælgerne, idet der i mangfoldige Tilfælde vilde være Mulighed for, at en Landmand, der er ved at køre fast, ved Bortsalg til Staten af en Parcel vilde kunne faa sine Forhold ordnede. Paa Grund af Oppositionens Modstand har Regeringen kun kunnet planlægge en saadan Fremgangsmaade i Sønderjylland, hvor

Regeringen raader over Midler i Henhold til den særlige sønderjydske Udstykningslovgivning. Det maa iøvrigt tillige erindres, at Udstykningen bringer Arbejde ved Oprettelsen af de nye Brug, til Gavn for Landsbyhaandværkere, der ogsaa i høj Grad mærker Krisen.

Socialreformens Gennemførelse vil betyde, at Staten overtager en større Del af de sociale Udgifter. Dette vil være til Gavn for Landbrugerne, der kun betaler en ringe Del af Statsskatterne. Den vil tillige bringe en retfærdigere Fordeling af Byrderne mellem de forskellige Kommuner gennem den foreslaaede Ændring af den nugældende forældede Refusionsordning, ligesom Reformen endelig bringer den Forenkling af hele den sociale Lovgivnings Administration, som Kommunal mænd i lange Tider har sukket efter. Hidtil har Oppositionen, og da i særlig Grad Venstre modsat sig denne Reform, og har indskrænket sig til at udsondre den Del af Forslaget, der angaar Udgifternes Omførelse til Staten, og stillet et Forslag herom. Regeringspartierne maa imidlertid forlange, at denne Sag løses i sin fulde Sammenhæng.

Venstres Forslag.

Overfor dette samlede Kompleks af Kriselove, som Regeringen saaledes i dette Efteraar har ført frem og i det væsentlige gennemført, har Venstre stillet forskellige Forslag. Om dem alle gælder det, at Partiet ikke paa noget Punkt har anvist, hvor Midlerne til Forslagenes Gennemførelse skulde komme fra. Man tordner fra den Side mod, at Regeringen for at kunne yde Landbruget Hjælp har maattet paalægge andre midlertidige Skatteforhøjelser; men Rigsdagen kan nu en Gang ikke hekse Midlerne frem. De maa komme et Sted fra, og Regeringen har ment, de maatte tages der, hvor det bedst kunde taales. En Opposition, der sætter sig selv uden for Ansvaret kan vel foreslaa store Støtteforanstaltninger til Snese af Millioner Kr., men til Gengæld har saadanne Forslag ingen Værdi.

Dette gælder saaledes Venstres Forslag om at halvere Amtsskatterne for indeværende Aar uden at anvise Midler hertil, og det gælder Forslaget om at nedsætte Ejendoms-skatterne til samme Højde som før Krigen, til Trods for alle de nye kommunale Opgaver, der siden er taget op, og til Trods for, at den kommunale Økonomi herved vilde bryde sammen. Regeringen har ved sine egne Forslag paa dette Omraade, og ved Tilsagn under Forhandlingerne, erklæret sig villig til at gennemføre en retfærdigere og ligeligere Ejendomsbeskatning end den nuværende; men dette Spørgsmaal kan ikke løses ved demagogiske Forsøg paa i en Krisetid at gennemføre en Skatteomlægning, som fører til, at det store Landbrug for bestandig smøger den væsentligste Del af Skattebyrderne af sig, saa disse, naar Krisen en Gang er forbi vil ramme det mindre Landbrug og andre mindre Næringsdrivende i Landkommunerne dobbelt haardt.

Medens Regeringen har holdt paa, at Kriseforanstaltningerne saa vidt muligt maa være af den Art, at de ikke dynger ny Gæld paa et i Forvejen for stærkt gældtynget Erhverv, har Venstre atter under denne Krise foreslaaet at gaa Laanevejen, skønt de solidariske Driftslaane foreninger Venstre skabte i 1927 i høj Grad maner til Varsomhed. Venstre foreslaar nu, at hvor en Mand ikke kan faa Akkord, naar Udlæg er begæret hos ham for Renter og Afdrag, skal Laan kunne ydes ham af Staten til Betaling af Renter og Afdrag, ligesom saadanne Laan ogsaa skulde kunne gives Landbrugere, hvis Pantegæld er lige saa stor som Ejendomsskyldværdien. Forslaget var ganske uoverskueligt i sin Rækkevidde. Rytter erklærede selv i Landstinget, at ingen kunde vide noget om, hvilke Millionbeløb det her drejede sig om. Midler anvistes ikke. Statslaan var den eneste Vej. Regeringen kunde ikke tage Ansvaret for noget saadant. Regeringen maa forlange, at der er økonomisk Bund i, hvad Staten foretager sig. Sporene fra Landmandsbankgarantien og Laanepolitiken under Venstres Styre skræmmer.

Naturlig Tilpasning eller kunstig Nedskæring?

Under Diskussionen om Krisen tales stadig om Tilpasning. Det er efterhaanden blevet gjort til et Slagord, der tages omtrent i Betydning som Nedskæring at den Art, der fandt Sted i 1927, og som dømtes af Vælgerne i 1929.

Dette er i sig selv urimeligt. Naar Priserne pludselig forskydes, gaar ned eller op for visse Hovedvarer, da fører dette næsten altid med sig en Bevægelse, hvorved Priserne paa andre Varer, mere eller mindre hurtigt og fuldstændigt tilpasses til de nye Forhold.

I Øjeblikket er Forholdet mellem Priserne paa Eksportvarer og Importvarer ugunstige for Danmark. Naar Balancen alligevel er i god Orden, skyldes det den store Forøgelse af Landbrugets Udførsel. Paa dette Prisforhold kan der kun i meget ringe Grad øves Indflydelse fra dansk Side.

Dernæst er der et Misforhold mellem Engros-Priser og Detail-Priser. Dette er sædvanlig Tilfældet, naar der foregaar et Prisfald; Detailpriserne falder langsommere end Engrospriserne. Men efterhaanden følger de mere eller mindre fuldstændigt med.

Endelig er for Tiden Landbrugspriserne faldet stærkere end Priserne paa nogle af de Varer, ogsaa Landbrugerne maa købe. Indtil Kronens Fald gjaldt dette ikke Landbrugets Raastoffer. Pristallet for Foderstoffer, Gødning, Brændsel var snarest gunstigt for Landbruget i Forhold til dets Salgsvarer. Derimod ligger Redskaber, Byggemateriale og Tøj højere. Men ogsaa for disse Varers Vedkommende var Prisfaldet i fuld Gang. Det er sandsynligt, at Prisnedgangen paa Grund af Kronens Fald nu vil standse for adskillige Varer. Derimod vil det antagelig for mange Varer kunne undgaas, at der kommer en Opgang i Detailpriserne, da disse har ligget for højt i Forhold til Engrospriserne.

En Hovedudgift tilpasses kun meget langsomt og ufuldstændigt. Det er Renten. Landbrugerne betaler aarlig o.

200 Mill. i Rente, og disse Beløb er saa ulige fordelt, at de tynger meget haardt paa en stor Del af Landbrugerne. Noget var Renten dalet før Kronefaldet, men dens Højde afhænger hovedsagelig af Bevægelsen paa de store Landes Pengemarked. Det vi kan er at bidrage til, at danske Pengeinstituter følger Bevægelsen nedad, saa hurtig den indtræder, i Stedet for at stritte imod for længe. Ministeriet gav her Eksemplet ved at foreslaa Nedsættelse af Renten, hvor Staten har Pengene til Gode, og har ivrig søgt at paavirke Pengeinstitutterne. Ogsaa Organisationerne kan paavirke disse. Desuden vil det være ønskeligt og muligt, at Pengeinstitutterne giver rimelig Henstand med Renter og Afdrag. Og dette sker jo mange Steder. Hurtig og afgørende Forandring i Rentebeløbene kan imidlertid ikke ventes. Derfor gaar Krisehjælpsloven netop ud paa, at Støtten skal ydes i Forhold til Rentebyrdens Tryk.

Saa er der Skatterne. Der lever en Forestilling om, at disse udgør en langt større Del af Befolkningens Indtægter end før Krigen. Hvis dette var Tilfældet, vilde deri ikke i sig selv ligge noget uheldigt. Det kom ganske an paa, hvortil Pengene anvendtes. Det er Ødselhed at anvende dem til Militærudgifter mere end dobbelt saa store, som vi har Brug for. Det er ikke Ødselhed som nu at anvende c. 25 Millioner Kr. til direkte Fremme af vore Erhverv eller c. 100 Millioner til den Undervisning, der har muliggjort vore Erhvervs rige Udvikling. Hvor stor en Del af Borgernes Indtægter der gaar til Skatter, maa afhænge af, hvor mange Opgaver det maa anses for hensigtsmæssigt at løse ved fælles Foranstaltninger. Kommer nye Opgaver til, som Landevejenes Tilpasning til Biltrafikken, da følger deraf nye Udgifter.

Men forøvrigt er der ikke den store Stigning i Statens, Amternes og Kommunernes Indtægter i Forhold til Befolkningens, som mange tænker sig. Statens, Amternes og Kommunernes samlede Skatteindtægt var før Krigen omkring 20 pCt. af Befolkningens beregnede Skatteindtægt. Det

er de ogsaa nu efter alle de hidtidige Oplysninger. Det gaar lidt op og ned, fordi Svingningerne ikke er saa hurtige som i Befolkningens Indtægter, og i Øjeblikket er Procenten maaske lidt højere end de sidste Aar før Krigen, men nogen væsentlig Forskel har der hidtil ikke været.

De forskellige Stats- og Kommuneskatters Fordeling i Finansaaret 1930—31 ses iøvrigt af nedenstaaende Skema*).

Naar Prisfald bringer en Nedgang i Befolkningens Indtægter, vil ogsaa de offentlige Udgifter følge denne. Noget sker af sig selv, andet maa ske ved, at Finansminister og kommunale Myndigheder griber de Muligheder, som Prisfaldet frembyder, for at bringe Udgifterne ned overalt, hvor dette kan ske uden at gøre Skade eller Uret. Dette er nødvendigt, allerede fordi de lavere Priser bringer Nedgang i alle Arter af Statsindtægter og mange Kommuneindtægter. Saadanne Besparelser er som nævnt foreslaaet af Finansminister Bramsnæs paa Finansloven. For Tjenestemændenes Vedkommende sker der i Henhold til Loven en Nedgang i Reguleringstillægget i Overensstemmelse med Pristallets Nedgang. En saadan Bevægelse var i fuld Gang, da Sterlingfaldet indtraadte og derpaa fulgtes af Kronefaldet. Dette vil sandsynligvis efterhaanden bevirke en almindelig Prisstigning, som er ensbetydende med en Nedskæring af Lønningerne. Foreløbig er Tilpasningen paa nogle Omraader fortsat ved en Tilnærmelse mellem Engrospriser og Detailpriser.

	Landbrug	Landdistr. iøvrigt	Købstæder	Hovedstaden	Hole Lande
*) Ejendomsskatter					
til Staten	4,5	1,3	3,2	3,7	11,7
- Amt	15,5	6,2	—	—	21,7
- Kommuner	33,6	12,2	7,8	16,9	70,5
Tilsammen..	53,6	19,7	10,0	20,6	103,9
Personlige Skatter					
Formueskat	4,5	5,1	5,7	17,0	32,3
Indkomstskat til Stat...	5,4	9,8	11,8	31,8	58,8
— til Kommune	20,8	37,0	55,2	52,6	165,6
Tilsammen..	30,7	51,9	72,7	101,4	256,7
Ialt	84,3	71,6	82,7	122,0	360,6]

Af helt anden Karakter end den naturlige Tilpasning er en kunstig Nedsikæring af den Art, som fandt Sted under Ministeriet Madsen-Mygdal, og hvorpaa der nu igen raabes af Folk, der ikke synes at regne noget for Besparelse, som ikke gaar ud over Smaafolk. Der fantaseres om en omgaaende Nedsikæring paa 33 pCt. Statens Budget har hidtil været paa c. 325 Millioner Kr. Heraf er c. 60 Millioner Kr. Renter af Statsgælden. Dem kan man ikke uden videre sætte ned. De vil tværtimod stige noget paa Grund af Kronefaldet. Der vilde da kræves over 40 pCt. af de andre Udgifter. For Kommunerne er noget lignende Tilfældet. Dette er rent Fantasteri. Det er meget, at det nu er lykkedes ved Besparelser, at bringe Statens Budget ned under 300 Millioner. I to Finansaar under Ministeriet Madsen-Mygdal, da Pengenes Værdi pludselig saa voldsomt forandredes, blev de offentlige Udgifter kun formindskede med 5—6 pCt.

§ (En Nedgang i Skatterne ved en Nedgang i de sociale Udgifter vil ingenlunde være til Fordel for Landbrugerne. Af de 360 Millioner Kr., der kommer ind i direkte Person- og Ejendomsskatter til Stat, Amt og Kommune, betaler Landbrugerne c. 85 Millioner, de andre Erhverv de 275 Millioner. Efter at Forbrugsafgifterne i saa høj Grad, som det blev Tilfældet i Krigsaarene, er blevet flyttet til Luxusforbruget, maa det ogsaa antages, at Landbrugernes Andel deraf er væsentlig mindre end andre Folkegrupper.

Derimod nyder Landkommunerne i stort Omfang Fordel af Tilskud til Aldersrente, Invalider, Sygekasser og Skoler. Nedsættes disse Tilskud fra Staten, da vil mange Landbrugere faa en stærkt forøget Byrde, og navnlig de Landbrugere, der har det værst. Disse Penge skal jo skaffes enten af det offentlige eller af Slægtninge.

Sandheden er, at lige saa nyttig og begrundet en naturlig Tilpasning af de offentlige Udgifter efter de ændrede Forhold er, ligesaa skadelig vil Forsøg paa en kunstig Nedsikæring til Skade for Smaafolk være. Raabet derpaa er kun egnet til et: at skabe Bitterhed mellem de forskellige Folkegrupper. Resultat bringer dette Agitationsraab ikke.

Tryllemidler.

Under en Krise som den nuværende er det naturligt, at der dukker en Mængde Idéer frem, og Slagord skabés. Men det er ligesaa naturligt, at disse Idéer om et eller andet Middel, der skal klare det hele, viser sig uholdbare, fordi der er Vanskeligheder til Stede, som vedkommende overser.

Der tales om Told paa Landbrugsvarer. Det er ikke til at se, hvorledes dette skulde kunne gavne Landbruget i et Land, der har en mægtig Landbrugsudførsel, langt større end det indenlandske Forbrug af Landbrugsvarer. Nogle af de store Landmænd, der sælger meget Korn, kunde vel have Fordel af høj Korntold, men paa Bekostning af alle mindre Landbrugere, der skal købe Korn. Der er ogsaa dem, der taler om omfattende Toldpaalæg paa en Række almindelige Forbrugsvarer. Det vilde jo blot fordyre Varen, Landbrugerne skal købe. Men man har en Forestilling om, at man ved Løfte om Nedsættelse af saadan Told kunde bringe andre Lande til at begunstige vor Landbrugsudførsel. Dette er ganske usandsynligt. Vanskelighederne for vort Salg nu ligger i de daarlige Forhold i England og Tyskland. I England er der ingen Hindringer for Indførselen af Flæsk, Smør, Æg. Toldforsøg i Danmark kunde i hvert Fald ikke have andre Følger end at fremme engelske Toldplaner. I Tyskland er Forholdene af saadan Art, at enhver Tanke om at paa-tvinge Tyskland større Mængder af danske Landbrugsvarer ved en eller anden Art af Toldkrig er rent Fantasteri.

Der tales om Eksportpræmier paa Smør og Flæsk eller en af Delene. Det vilde være ensbetydende med et Tilskud, der aldeles ikke var afpasset efter de enkeltes Vilkaar, saaledes som Regeringsforslaget. Men dernæst vilde det øjeblikkelig fremkalde det stærkeste Røre i England, i Belgien, i Schweiz o. s. v. og føre til Modforanstaltninger der. Til de sidste tre Lande gaar jo nu ikke saa

lidt af vor Smørudførsel. Tilsvarende vilde Eksportpræmier paa Kød virke i Holland og Belgien, hvortil nu gaar en stor Del af vore Kreaturer.

Dernæst tager man til Orde for Formalingstvang. I alt Brød skulde være f. Eks. 90 pCt. dansk Hvede eller 80 pCt. dansk Rug. Man regner derved at kunne forhøje Priserne paa Hvede og Rug. Men skete dette, kunde det jo kun naas ved en almindelig Fordyrelse af Brødet altsaa paa Bekostning af de brede Lag, for hvis Forbrug Brødet spiller en Hovedrolle. Desuden vilde Skabelsen af et kunstigt Forhold mellem Priserne paa de forskellige Kornsorter medføre Forskydninger i Dyrkningen, der siden bragte Tilbagefald i Priserne, saa det hele blev ørkesløst.

Hyppig har der været talt om et almindeligt Moratorium. Et Lovbud herom frembyder de største Vanskeligheder. Det betyder Indgreb i kontraktmæssige Aftaler om Ejendomsforhold, der er dækkede ved Grundlovens Bestemmelse om Ejendomsretten. Disse gælder jo ligesaa godt Obligationer og andre Tilgodehavender, som de gælder faste Ejendomme. Man maa da her gaa frem med Forsigtighed. Det, der nu kan gøres, er sket ved Loven om Udsættelse af Tvangsauktioner.

Den Tanke har tit været fremme, at man kunde nedsætte Renten ved Lov. Dette lader sig ikke gøre. For det første har vi i nogen Grad Brug for fremmede Penge; Danmarks Gæld til Udlandet var før Krigen omtrent en Milliard; under Krigen fik vi i Stedet et Tilgodehavende paa en Milliard; i Overmodspanperioden efter Krigen forvandlede dette igen til en Gæld paa omkring en Milliard. Nu er den noget lavere, men forøvrig ikke stigende. Men dertil kommer, at hvis man ved Lov sætter en kunstig Grænse, vilde Pengene søge fra Danmark til andre Lande, hvor Anbringelsen var fordelagtigere.

Under denne Krise, som ellers naar Forskydninger Prisforhold staar paa, er der en Fristelse til at søge Hjælp, eller i hvert Fald en Art Opmuntring, i Ophidselse af den ene Klasse mod den anden. Dette forsøges ogsaa nu. Man hidser Landbrugerne mod de andre Erhverv, Arbejdsgiverne mod Arbejderne. Alt dette kan kun gøre Skade. Skal Krisen bekæmpes, maa det ske i Samarbejde under gensidig Hensyntagen.

I Foraaret lykkedes det, skønt Prisforskydninger altid frister til Arbejdskampe, at naa en Overenskomst, der paa den ene Side bragte Arbejderne Nedgang i Løn, paa den anden Side bragte en Ferieordning, der kan komme til at betyde en væsentlig Fremgang i vore sociale Forhold. Til næste Foraar forestaar nye Forhandlinger indenfor de Fag, som ikke sidst var med i Aftalerne. Det er af stor Betydning, at de foregaar under en saadan Fordragelighedens Stemning, at Strid ogsaa da undgaas.

En tilsvarende Stemning maa raade mellem Landbrugerne og de andre Erhvervs Udøvere, hvis man skal overvinde de Vanskeligheder, der er skabt ved den foregaaede Prisforskydning. Muligheden for at bringe virksom Hjælp foreligger i Øjeblikket, fordi Krisen ikke endnu som i andre Lande omfatter alle Hovederhverv.

Krisehjælpen er beregnet paa Øjeblikkets Forhold. Dette er nødvendigt, fordi alle Prisforhold er saa overordentlig usikre og uberegnelige nu. Hvis Krisen bliver langvarig, hvis den breder sig til andre Erhverv, som det i saa Fald er at forudse, da bliver Vanskeligheden ved Modforanstaltninger større. Men ogsaa da maa disse til enhver Tid afpasses efter den Situation, der da foreligger.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk